

WYMAGANIA EDUKACYJNE OBOWIĄZUJĄCE NA ZAJĘCIACH EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA.

OGÓLNE ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW

1. Ocenianie osiągnięć ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności oraz jego poziomu w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania opracowanych zgodnie z nią.
2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
3. Na wniosek ucznia lub jego rodziców nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w Statucie Szkoły.
5. Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego określa Statut Szkoły.
6. Od ucznia wymaga się systematycznego przygotowania do lekcji: powinien posiadać podręcznik, zeszyt przedmiotowy, przybory do pisania.
8. Uczeń aktywnie uczestniczy w lekcji, prezentuje znajomość problematyki, własne opinie lub ogólnie przyjęte.
9. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do zajęć bez podania przyczyny jeden raz w półroczu, lecz nie dotyczy to zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów pisemnych lub testów. Nieprzygotowanie obejmuje: odpowiedź ustną, brak zeszytu przedmiotowego, podręcznika. O fakcie nieprzygotowania, uczeń zobowiązany jest poinformować nauczyciela przed rozpoczęciem lekcji.
10. Sprawdzanie wiedzy i umiejętności bieżącej obejmuje trzy tematy i może być przeprowadzane w formie pisemnej lub ustnej.
11. Sprawdziany pisemne oraz testy są zapowiedziane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel oddaje sprawdzony test, sprawdzian pisemny w terminie do dwóch tygodni.
12. Jeżeli uczeń otrzymał ocenę niedostateczną lub inną (która go nie satysfakcjonuje) ze sprawdzianu może uzyskać ocenę wyższą pisząc sprawdzian jeszcze raz w uzgodnionym terminie.
13. Uczeń nieobecny na sprawdzianie zalicza go na kolejnych zajęciach dodatkowych ustalonych przez nauczyciela, w przypadku odmowy otrzymuje ocenę niedostateczną.
14. W razie stwierdzenia niesamodzielności pracy podczas wszelkiego rodzaju pisemnego sprawdzania wiedzy i umiejętności uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
15. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów przedstawiane są do wglądu uczniom na zajęciach dydaktycznych. Ocena wpisywana jest do dziennika librus.
16. Rodzice i prawni opiekunowie mają możliwość wglądu w prace pisemne swoich dzieci podczas spotkań z nauczycielami w dniach, w których odbywają się zebrania ogólne lub w innym terminie uzgodnionym z nauczycielem.

UZYSKIWANIE OCEN WYŻSZYCH

1. Uczeń może poprawić każdą ocenę.
2. Oceny ze sprawdzianów, kartkówek, testów, kart pracy oraz z odpowiedzi ustnej uczeń może poprawić w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Stopień uzyskany z poprawy wpisuje się do dziennika obok oceny poprawianej i jest on brany pod uwagę przy klasyfikacji.
3. Ocenę z dodatkowej pracy domowej lub ćwiczenia praktycznego uczeń może uzyskać wyższą wykonując tę pracę, ćwiczenie ponownie.
4. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen; jej podstawą są wyniki ze sprawdzianów, kartkówek, prac wykonywanych na lekcjach, odpowiedzi ustnych, kart pracy, projektów edukacyjnych. Nauczyciel przy ustalaniu oceny bierze pod uwagę: możliwości ucznia, włożony wkład pracy, pilność, systematyczność, zaangażowanie.
5. Ocena roczna obejmuje osiągnięcia ucznia z I i II półroczu.
6. Uczeń może uzyskać wyższą od przewidywanej ocenę roczną z przedmiotu, jeśli do trzech dni od uzyskania informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej- uczeń, rodzic lub prawny opiekun zwróci się za pośrednictwem wiadomości poprzez dziennik Librus z prośbą do nauczyciela o ustalenie zakresu materiału do opanowania i sposobu podwyższenia oceny.
7. Jeśli nauczyciel przedmiotu pozytywnie rozpatrzy prośbę, powiadamia ucznia i jego rodziców o terminie poprawy przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej.
8. Uczeń poddaje się pisemnemu sprawdzianowi w obecności innych uczniów, obejmującemu wiadomości i umiejętności z przedmiotu odpowiadające kryteriom na określoną ocenę, w terminie ustalonym przez nauczyciela, nie później jednak niż 3 dni przed klasyfikacją roczną. Uzyskana wówczas ocena ma istotny wpływ na ocenę roczną z przedmiotu.
9. Jeśli nauczyciel odrzuci prośbę o ustalenie wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, zobowiązany jest do pisemnego uzasadnienia tej odmowy.
10. Niedotrzymanie przez ucznia warunków określonych w pkt.7,8,9 powoduje ustalenie oceny rocznej takiej, jak przewidywana.

OCENIE PODLEGAJA:

- a. Odpowiedź ustna- minimum raz w semestrze, obejmuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji.
- b. Test, sprawdzian z kolejnego działu- odpowiedź pisemna z określonej partii materiału, zapowiadany z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Każdy uczeń jest zobowiązany do jego napisania. Uczeń nieobecny na sprawdzianie ma obowiązek napisać go na najbliższych zajęciach dodatkowych (w przypadku dłuższej nieobecności w terminie

uzgodnionym z nauczycielem).

c. Kartkówka- pisemna forma sprawdzenia wiadomości i umiejętności ucznia, pozwalająca na systematyczne śledzenie jego postępów. Kartkówka z materiału bieżącego (z trzech ostatnich lekcji).

d. Ćwiczenia praktyczne obejmują zadania praktyczne, które uczeń wykonuje podczas lekcji-po wcześniejszym wyjaśnieniu zasad wykonania ćwiczeń,. Oceniając je,nauczyciel bierze pod uwagę: wartość merytoryczną, stopień zaangażowania w wykonanie ćwiczenia, dokładność wykonania polecenia, staranność i estetykę.

e. Aktywność na lekcji - uczeń za pracę na lekcji otrzymuje ocenę lub plusy , które są przeliczane na ocenę cząstkową wg wzoru:+++++ bardzo dobry. Plusy są wpisywane do noatnika nauczyciela.

f. Praca na lekcji związana jest z samodzielnym wykonywaniem ćwiczeń z podręcznika , ćwiczeń lub innych materiałów.

g. Praca w grupach , której zasady formułowane są na bieżąco na lekcji. Praca zespołowa jest nagradzana oceną lub plusami. Za brak zaangażowania w pracę grupową, uczeń dostaje obniżoną ocenę.

h. Zadania domowe dla osób chętnych- bieżąco po danym temacie.

i. Dodatkowe działania: wykonywanie zadań dodatkowych wykraczających poza treści nauczania lub wymagających większego nakładu pracy , samodzielne opracowanie dodatkowych tematów, wykonanie prezentacji , udział w konkursach, prowadzenie lekcji asystenckich.

i. Zeszyt przedmiotowy- oceniany wrywkowo co najmniej jeden raz w semestrze.

PROCENTOWE PRZELICZENIE PUNKTÓW NA OCENY ZGODNE ZE SZCZEGÓLOWYMI WARUNKAMI I SPOSOBEM OCENIANIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO

Celujący 95%-100% lub zadanie dodatkowe

Bardzo dobry 84%-94%

Dobry 68%-83%

Dostateczny 51%-67%

Dopuszczający 31%-50%

Niedostateczny 0%-30%

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocenę *celującą* otrzymuje uczeń który opanował wymagania programowe na ocenę celującą, przy czym:

- jest zawsze przygotowany do lekcji, wykonuje dodatkowe zadania domowe, posiada: zeszyt, podręcznik,
- zeszyt prowadzi wzorowo, starannie, ma przejrzyste, bezbłędne notatki bez braków,
- aktywnie i twórczo uczestniczy w lekcji, rzetelnie wykonuje polecenia nauczyciela,
- inicjuje dyskusje na określony temat,
- bardzo aktywnie pracuje w grupie, podaje ciekawe pomysły, pomaga innym, prezentuje
- przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć,
- systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się nimi z grupą,
- wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień,
- argumentuje własne poglądy, posługując się wiedzą poza przedmiotową,
- bezbłędnie wykonuje działania ratownicze, koryguje błędy kolegów, odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze,
- odnosi sukcesy w rywalizacji pozaszkolnej/pozalekcyjnej w konkursach, których tematyka pokrywa się z treściami kształcenia realizowanymi na zajęciach edukacji dla bezpieczeństwa.
- uczeń zdobywa wiedzę znacznie wykraczającą poza zakres podstawy programowej,
- bardzo często pomaga słabszym uczniom w nauce.

Ocenę *bardzo dobrą* otrzymuje uczeń który opanował wymagania programowe na ocenę bardzo dobrą, przy czym:

- jest przygotowany do lekcji, chętnie wykonuje dodatkowe zadania domowe, posiada: zeszyt, podręcznik,
- zeszyt prowadzi starannie , ma przejrzyste, bezbłędne notatki i nie posiada braków,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, rzetelnie wykonuje polecenia nauczyciela,
- aktywnie pracuje w grupie, podaje pomysły, pomaga innym, prezentuje efekty,
- sprawnie korzysta z wszystkich dostępnych źródeł informacji,
- samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela,
- jest aktywny na lekcjach i uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa (zawody, konkursy) lub zajęciach pozaszkolnych o specyfice zbliżonej do przedmiotu,
- wykonuje działania ratownicze, koryguje błędy kolegów, odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze,
- sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania (także doraźnego),
- umie pokierować grupą rówieśników.
- uczeń opanował wszystkie treści podstawy programowej i sprawnie wykorzystuje wiedzę z innych przedmiotów do wykonywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń który opanował wymagania programowe na ocenę dobrą, przy czym:

- bardzo rzadko jest nieprzygotowany do lekcji,
- starannie prowadzi zeszyt, posiada wszystkie notatki,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, wykonuje polecenia nauczyciela,
- dobrze pracuje w grupie, wykonuje powierzone mu zadania
- samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji,
- poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo-skutkowych,
- samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności,
- podejmuje wybrane zadania dodatkowe,
- poprawnie wykonuje działania ratownicze, umie dobrać sprzęt i środki ratownicze do rodzaju urazu/ zranienia.
- uczeń opanował wszystkie podstawowe treści podstawy programowej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń który opanował wymagania programowe na ocenę dostateczną, przy czym:

- zdarza się , że jest nieprzygotowany do lekcji,
- prowadzi zeszyt lecz ma czasem niestaranne notatki, braki,
- pracuje w grupie lecz czasem nie wykonuje samodzielnie powierzonych mu zadań
- pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji,
- samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć,
- przejawia przeciętną aktywność,
- potrafi podjąć działania podnoszące własne bezpieczeństwo.
- uczeń opanował podstawowe treści podstawy programowej, pozwalające na podejmowanie działań ratowniczych i zabezpieczających.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń który opanował wymagania programowe na ocenę dopuszczającą, przy czym:

- często jest nieprzygotowany do lekcji,
- prowadzi niestarannie zeszyt, są w nim braki,
- pracuje w grupie pod opieką rówieśników,
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste zadania,
- opanował najbardziej elementarne umiejętności z zakresu przedmiotu.
- uczeń ma braki w wiedzy, które jednak nie uniemożliwiają dalszej edukacji i mogą zostać usunięte.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń który nie spełnia wymagań programowych na ocenę dopuszczającą, przy czym:

- nie poprawił ocen niedostatecznych ze sprawdzianów
- nie przygotowuje się do lekcji ,
- nie prowadzi zeszytu lub posiada zeszyt nieczytelny z bardzo dużymi brakami,
- ma lekceważący stosunek do przedmiotu, nie uważa na lekcji
- nie potrafi wykonać najprostszych poleceń, wymagających zastosowania elementarnych umiejętności.
- uczeń wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszą edukację w zakresie przedmiotu.

Rozkład materiału nauczania z planem wynikowym „Żyję i działam bezpiecznie” dla szkoły podstawowej edycja 2024-2026

Temat lekcji i liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania edukacyjne (kategoria celów)		Punkty podstawy programowej
		podstawowe (P) Uczeń:	ponadpodstawowe (PP) Uczeń:	
R. 1. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń				
1. Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • System wykrywania i alarmowania, aplikacje systemów ostrzegania o zagrożeniach lokalnych • Rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych • Środki alarmowe • Zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu 	<ul style="list-style-type: none"> • informuje, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach • definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych • wymienia podstawowe środki alarmowe 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach 	II.2
2. Ewakuacja 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady ewakuacji z miejsca zagrożenia • Ewakuacja z budynku, m.in. ze szkoły • Zapewnienie schronienia, wody i żywności • Ewakuacja zwierząt • Przeciwdziałanie panice 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: <ul style="list-style-type: none"> ○ sygnały i środki alarmowe ○ drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne ○ znaki ewakuacyjne ○ miejsce zbiórki ewakuowanej ludności ○ zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły • uczestniczy w próbnej ewakuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ogólne zasady ewakuacji • różnicuje stopnie ewakuacji 	II.3

<p>3. Zagrożenia i walka z nimi</p> <p>1 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny • Klasyfikacja zagrożeń ze względu na podmiot (zagrożenia bezpieczeństwa osobistego i zbiorowego); źródła zagrożeń • Systemy zapewniające bezpieczeństwo wewnętrzne: Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, Państwowe Ratownictwo Medyczne; rola i zasady funkcjonowania PSP i PRM • Zadania OSP, GOPR, TOPR, WOPR itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zagrożenia i ich źródła • rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i zagrożenia czasu wojny • wymienia nazwy formacji służb działających na rzecz zwalczania skutków zagrożeń • wymienia elementy systemowych rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo państwa i obywateli (Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy –KSRG, Państwowe Ratownictwo Medyczne – PRM) • wymienia społeczne podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego • charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: OSP, GOPR, TOPR • wyjaśnia zadania tych podmiotów 	<p>II.1 II.4</p>
<p>4. Pożary</p> <p>2 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia pożarowe w domu i szkole • Typowe zagrożenia zdrowia i życia w czasie pożaru • Postępowanie na wypadek pożaru • Rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego • Sposoby gaszenia najczęściej występujących pożarów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne przyczyny pożarów • opisuje zasady postępowania podczas pożaru • wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru • charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy • wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego • potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) • rozpoznaje i opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego • rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej • rozpoznaje znaki ewakuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady profilaktyki pożarowej • opisuje sposoby gaszenia (w zarodku) najczęściej występujących pożarów • omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru • opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji • wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia • 	<p>II.4 II.5</p>
<p>5. Powodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Typowe zagrożenia zdrowia i życia w czasie powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych 	<p>II.4 II.5</p>

1 h	<ul style="list-style-type: none"> Postępowanie na wypadek powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne przyczyny powodzi opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji opisuje zasady postępowania podczas powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice opisuje znaczenie kodu kolorystycznego I sygnalizacji manualnej w kontakcie ofiar powodzi z zespołami ratowniczymi 	
6. Ekstremalne warunki pogodowe 1 h	<ul style="list-style-type: none"> Zagrożenie lawiną i śnieżycą Intensywna śnieżycą Upały Wichury Burze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasady postępowania podczas powodzi śnieżycy i zejścia lawiny proponuje odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów opisuje sposób przygotowania domu (obejścia) na nadciągające burze i/lub wichury proponuje sposoby postępowania w czasie silnych mrozów, zwłaszcza w odniesieniu do zabezpieczenia domów mieszkalnych i osób podróżnych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady postępowania w razie zagrożenia lawiną 	II.4 II.5
7. Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Niebezpieczne substancje chemiczne 1 h	<ul style="list-style-type: none"> Przyczyny wypadków komunikacyjnych Zasady postępowania na miejscu wypadku drogowego Zasady postępowania w przypadku awarii środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi Znaki ostrzegawcze Zasady postępowania po uwolnieniu substancji chemicznej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania na miejscu wypadku drogowego wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących 	II.4 II.5
8. Zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> Pojęcie terroryzmu Zasady zachowania w czasie ataku terrorystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie terroryzmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia 	II.4 II.5

terrorystyczne 1 h		<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady skutków użycia środków: biologicznych, chemicznych i wybuchowych w ataku terrorystycznym omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) – sytuacje zakładnicze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy; proponuje właściwą na nie reakcję wymienia sposoby zapewnienia sobie bezpieczeństwa w sieci teleinformatycznej 	
R. 2. Bezpieczeństwo państwa				
1. Bezpieczny obywatel, bezpieczne państwo 1 h	<ul style="list-style-type: none"> Geopolityczne i militarne aspekty bezpieczeństwa państwa Elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego instytucje Bezpieczeństwo państwa w stosunkach międzynarodowych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi omawia miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa 	I.1 I.2. I.3
2. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej 1 h	<ul style="list-style-type: none"> Zadania władz w dziedzinie obronności Zadania, struktura, wyposażenie i uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej Stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz obronności 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa zna i wymienia nazwy formacji mundurowych oraz ich zadania 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk żywiołowych zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP 	I.4
3. Cyberbezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> Zagrożenia cyberbezpieczeństwa Zasady bezpieczeństwa w internecie Cyberprzemoc 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym omawia zasady bezpieczeństwa w sieci zna istotę cyberbezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc 	IV.2

1 h	<ul style="list-style-type: none"> Cyberbezpieczeństwo w wymiarze cywilnym i wojskowym 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa 		
R. 3. Podstawy pierwszej pomocy				
1. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy 1 h	<ul style="list-style-type: none"> Obowiązek (prawny i moralny) udzielania pierwszej pomocy Łańcuch przeżycia Rola układu oddechowego, układu krążenia i układu nerwowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych Stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, przyczyny szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia Aplikacje telefoniczne przydatne w ratownictwie Apteczka pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję i wymienia cele oraz zadania pierwszej pomocy opisuje prawny i moralny obowiązek udzielania pierwszej pomocy wymienia działania z zakresu pierwszej pomocy opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia : wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia; przedstawia jego rolę opisuje następstwa zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych 	III.1 III.12
2. Postępowanie na miejscu zdarzenia 2 h	<ul style="list-style-type: none"> Bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia Środki ochrony osobistej dla ratownika 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym: <ul style="list-style-type: none"> unikania narażania własnego zdrowia i życia oceniających własnych możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych 	III.2 III.4 III.6 III.7

	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpieczne zdejmowanie rękawiczek jednorazowych • Wzywanie profesjonalnej pomocy – numery alarmowe, treść komunikatu • Transport poszkodowanych • Wywiad SAMPLE 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym ○ wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej • prawidłowo wzywa pomoc: <ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe ○ wyjaśnia, kiedy należy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje transportowe sposoby ewakuowania poszkodowanych z zagrożonych miejsc, dobierając odpowiedni sposób do typologii urazów 	
<p>3. Pomoc osobie nieprzytomnej</p> <p style="text-align: center;">2 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Łańcuch przeżycia • Ocena przytomności poszkodowanego • Przyczyny i objawy utraty przytomności • Przewracanie poszkodowanego na plecy (jeśli leży w innej pozycji) • Udrażnianie dróg oddechowych • Ocena oddechu • Pozycja bezpieczna • Ochrona termiczna i kontrolowanie stanu poszkodowanego • Pierwsza pomoc w przypadku omdlenia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną: <ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia objawy utraty przytomności ○ wymienia przedomdleniowe objawy zwiastujące ○ ocenia przytomność poszkodowanego ○ ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) ○ wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej ○ udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło-żuchwa ○ układa osobę nieprzytomną na plecach i w pozycji bezpiecznej ○ zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny ○ systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia • wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności i omdleń wymienia typowe objawy zwiastujące/poprzedzające omdlenie • wskazuje przyczyny uzasadniające pozostawienie osoby nieprzytomnej w pozycji zastanej • wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie 	<p>III.8 III.9</p>

<p>4. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa</p> <p>2 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Definicja resuscytacji krążeniowo--oddechowej • Przyczyny i typowe objawy nagłego zatrzymania krążenia (NZK) • Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych, dzieci i niemowląt (algorytm) • Obsługa automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej : <ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki ○ podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia ○ opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo ○ wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości ○ omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia ○ wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą ○ opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) ; wyjaśnia jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej ○ opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych z użyciem AED 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakich sytuacjach można przeprowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci praktycznie wykorzystuje automatyczny defibrylator AED w sytuacjach symulowanych • przedstawia aplikacje telefoniczne, służące usprawnieniu i przyspieszeniu dotarcia do najbliższej lokalizacji AED 	<p>III.10</p>
<p>5. Rany i krwotoki</p> <p>2 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje ran i krwotoków • Wstrząs krwotoczny • Opatrunki osłaniający i uciskowy w obrębie różnych części ciała 	<ul style="list-style-type: none"> • różnicuje rany i krwotoki • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia • zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia 	<p>III.2 III.13a-e III.15</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Bandażowanie • Środki zastępcze służące do opatrywania ran 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje opatrunek osłaniający i uciskowy na ranę w obrębie kończyny • opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny) • omawia zasady postępowania przeciwwstrząsowego • omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego • omawia zasady opatrywania ran przy urazach głowy, ranach brzucha i klatki piersiowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej • proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych d) potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego 	
6. Złamania, zwichnięcia i skręcenia 2 h	<ul style="list-style-type: none"> • Typowe objawy urazów kości i stawów • Opatrywanie złamań, skręceń i zwichnięć • Sposoby unieruchamiania kończyn za pomocą bandaża, chusty trójkątnej, dostępnych materiałów • Postępowanie ratownicze w przypadku urazów kręgosłupa • Zapobieganie urazom przy pracy, w sporcie i podczas rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny • wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa • omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się urazy kręgosłupa • przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel doraźnego unieruchamiania kończyny (ograniczenie ruchu, złagodzenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębienia urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa 	III.13f-h
7. Oparzenia i odmrożenia 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • Oparzenia termiczne i chemiczne – okoliczności, objawy, pierwsza pomoc • Udar słoneczny i udar cieplny – objawy, pierwsza pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego • omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udau słonecznego i termicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci 	III.14

	<ul style="list-style-type: none"> • Wychłodzenie i odmrożenie – przyczyny, pierwsza pomoc • Zapobieganie oparzeniom (środowisko domowe, małe dzieci) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach: <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie „oparzenie” - wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń - omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego - demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyn • wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku odmrożeń i znacznego wychłodzenia organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje działania zapobiegające odmrożeniom i nadmiernemu wychłodzeniu organizmu • szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci • proponuje działania zapobiegające wystąpieniu udarów słonecznego i termicznego 	
8. Zadławienie, zawał serca, udar mózgu, cukrzyca, napad padaczkowy 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • Pierwsza pomoc w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> ○ zadławienia ○ zawału serca ○ udaru mózgu ○ napadu padaczkowego ○ hipo- lub hiperglikemii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku : <ul style="list-style-type: none"> ○ zadławienia ○ zawału serca ○ udaru mózgu ○ napadu padaczkowego ○ hipo lub hiper glikemii • wymienia ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje schemat diagnostyczny FAST i prawidłowo interpretuje informacje zebrane przy jego pomocy 	III.2 III.3 III.5 III.11
9. Tonięcie, porażenie prądem, zatrucie, wstrząs anafilaktyczny, ciało obce w oku, ukąszenie, użądlenie 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • Pierwsza pomoc w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> ○ zatrucia (pokarmowego, gazem, środkami psychoaktywnymi, alkoholem, lekami) ○ tonięcia ○ porażenia prądem ○ ukąszenia ○ użądlenia ○ wstrząsu anafilaktycznego ○ ciała obcego w oku 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku : <ul style="list-style-type: none"> ○ napadu duszności/ napadu astmy oskrzelowej ○ porażenia prądem ○ ukąszenia lub użądlenia ○ pogryzienia przez zwierzęta • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy we wstrząsie : <ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu ○ opisuje wynikające z niego zagrożenia ○ -stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza etapy pomocy w podtopieniach; w sytuacji symulowanej podejmuje czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu) • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych 	III.2 III.3 III.5

		<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą • rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach : <ul style="list-style-type: none"> ○ omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; ○ opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi • w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie 		
R. 4. Kształtowanie postaw obronnych				
1. Wstęp do szkolenia strzeleckiego 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady posługiwania się bronią • Zasady bezpieczeństwa na strzelnicy • Postawy strzeleckie • Zgrywanie przyrządów celowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • zachowuje zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS) • przestrzega regulaminu strzelnicy • wykonuje polecenia prowadzącego strzelanie • przyjmuje postawy do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc) • opisuje indywidualne ochronniki wzroku i / lub słuchu • ładuje i odbezpiecza oraz zabezpiecza broń • zgrywa przyrządy celownicze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania • Wymienia konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich 	IV.3
2. Terenoznawstwo 1 h	<ul style="list-style-type: none"> • Definicja terenoznawstwa • Planowanie trasy • Rodzaje map • Orientowanie się w terenie za pomocą kompasu, busoli, GPS i punktów charakterystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawy orientowania się w terenie • potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS, • potrafi orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych; • potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaplanować trasę przemarszu w terenie 	IV.1

TEMAT DODATKOWY				
<p>22. Profilaktyka zdrowotna – wybrane zagadnienia</p> <p>1 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • choroby cywilizacyjne • stres i sposoby walki z nim • wybrane problemy zdrowia psychicznego • depresja • zaburzenia odżywiania • uzależnienia behawioralne 		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny • wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym • proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu • wymienia typowe objawy depresji • proponuje sposoby uniknięcia najczęstszych uzależnień behawioralnych 	
<p>Razem: 29 h</p> <p>Powtórzenie i podsumowanie wiadomości po każdym rozdziale: 4 h</p> <p>Do dyspozycji nauczyciela: 2-3 h</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 			

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z ZAJĘĆ EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH UCZNIÓW.

W przedmiocie edukacja dla bezpieczeństwa podczas dokonywania oceny należy zwracać uwagę na (biorąc pod uwagę indywidualne uzdolnienia, jego operatywność, sprawność intelektualną ucznia oraz jego praktyczne działanie):

- wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu;
- celowość, dokładność i staranność wykonywanego zadania;
- przestrzeganie zasad dobrej organizacji pracy;
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi,
- rozumienie zjawisk z dziedziny bezpieczeństwa;
- umiejętność wyciągania wniosków;
- czytanie ze zrozumieniem wszelkiego schematów postępowania;
- umiejętność pracy w grupie;
- obowiązkowość i systematyczność;
- istotne są też przestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
- ocena powinna również odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- należy zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- materiał programowy wymagający znajomości wielu nowych pojęć, symboli, piktogramów można podzielić na mniejsze partie,
- kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami, dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności,
- cierpliwie udzielać objaśnień, instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci,
- uwzględniać wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce do wykonywania zadań wytwórczych, itp.
- nie należy oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach
- przekazywać uczniom spostrzeżenia na temat ich pracy, zauważać zrobione postępy,
- należy oceniać tok rozumowania, czy jest on poprawny.

W ocenianiu uczniów z dysfunkcjami uwzględnione zostają ponadto zalecenia poradni:

- wydłużenie czasu wykonywania ćwiczeń praktycznych,
- możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- możliwość (za zgodą ucznia) zamiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną,
- podczas odpowiedzi ustnych zadawanie większej ilości prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu przedmiotowego, możliwość udzielenia pomocy w przygotowaniu pracy dodatkowej.

1. Niepełnosprawność ucznia:

a) uczeń niepełnosprawny intelektualnie w stopniu lekkim:

- stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- indywidualizowanie pracy lekcyjnej,

- pomaganie w selekcji materiału do nauki,
- wyznaczanie konkretnych partii materiału do nauki w domu,
- o ile to możliwe częstsze sprawdzanie wiedzy w formie ustnej,
- przekazywanie informacji kilkoma kanałami, np. przekazywanie wiedzy drogą werbalno-słuchową z uwzględnieniem wizualizacji, itp.,
- ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych,
- naprowadzanie na prawidłowe rozwiązanie,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- bazowanie na przykładach z życia codziennego,
- ocenie za wkład pracy w wykonanie zadania, chęci.

b) uczeń z orzeczeniem o zespole Aspergera, Autyzm.

- motywowanie ucznia przez zachętę, pochwałę i dostrzeganie mocnych stron,
- pozwalanie na pracę we własnym tempie, dyskretnie ją monitorując, -stopniowanie trudności sytuacji zadaniowych,
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- wydawanie krótkich poleceń,
- zadawanie do domu tyle, ile uczeń jest w stanie samodzielnie wykonać,
- zwiększenie ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału,
- wykorzystywanie programów multimedialnych i komputerów do ćwiczeń praktycznych.

c) uczeń niepełnosprawny - afazja motoryczna:

- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- przekazywanie informacji kilkoma kanałami, np. przekazywanie wiedzy drogą werbalno-słuchową z uwzględnieniem wizualizacji, itp.,
- bazowanie na przykładach z życia codziennego
- stopniowanie sytuacji zadaniowych, tak by uczeń mógł odnieść sukces,
- pomaganie w selekcji materiału do nauki,
- o ile to możliwe częstsze sprawdzanie wiedzy w formie ustnej,
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych.

d). Uczniowie słabowidzący

U takich dzieci niepełnosprawność w zakresie widzenia oznacza osłabienie wzroku, które nawet przy użyciu szkielek korekcyjnych wpływa negatywnie na ich osiągnięcia szkolne.

Wobec nich można zastosować następujące dostosowania wymagań edukacyjnych:

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającego się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
- częste zadawanie pytania „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

e). Uczniowie słabosłyszący

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,

- nauczyciel, mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie czy być odwrócony twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,
- należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
- nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),
- uczeń niedosłyszący powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,
- konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej; błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

f). Dysleksja rozwojowa (dysortografia, dysleksja i dysgrafia).

- przygotowując sprawdzian powiększać tekst, pamiętając, że niektóre czcionki są trudniejsze do czytania, między kolejnymi zadaniami pozostawić zwiększony odstęp,
- pisać wyraźnie na tablicy,
- oceniać przede wszystkim tok rozumowania,
- unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie,
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
- błędów nie omawiać wobec całej klasy,
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie,
- kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń,
- ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia,

- pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami –pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania,
- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych.
- sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału.
- pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne; dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela; bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu,
- podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo,
- w przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną.

g) Specyficzne trudności w nauce – dyskalkulia, czyli trudności w liczeniu

Oceniany jest tok rozumowania, a nie techniczna strona liczenia, bo uczeń ma bowiem skłonność do przedstawiania cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że uczeń nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań będzie więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny – wystawienie oceny uczniowi pozytywnej.

h). Uczniowie z ADHD:

- Posadzenie ucznia blisko biurka nauczyciela z dala od miejsc, które mogą go rozproszyć (okna, drzwi)
- Posadzenie ucznia z osobą spokojną, osiągającą dobre wyniki
- Używanie krótkich komunikatów np. otwórz zeszyt
- Powtarzanie polecenia krótko i czytelnie
- Prośenie ucznia o powtórzenie polecenia
- Sprawdzenie czy uczeń wykonał jedno polecenie, a dopiero potem wydanie następnego
- Częste nawiązywanie kontaktu wzrokowego
- Rozbijanie dużych zadań/poleceń na mniejsze
- Przypominanie o terminowych zadaniach
- W miarę potrzeby dopilnowanie, aby uczeń kończący zajęcia miał: sporządzoną notatkę z lekcji z najistotniejszymi treściami zapisaną informację o pracy domowej – pisemnej i ustnej zapisanie informacji o przewidywanym sprawdzianie/powtórzeniu wiadomości (termin i zakres materiału).

i). Uczeń zdolny:

- Poszerzenie zainteresowań i umiejętności ucznia poprzez udział w przedsięwzięciach szkolnych i pozaszkolnych
- Indywidualizacja procesu dydaktycznego podczas zajęć edukacyjnych poszerzanie treści,
- Przygotowanie ucznia do udziału w konkursach
- Przeprowadzenie okresowej ewaluacji postępów ucznia
- Współpraca z wychowawcą klasy, pedagogiem, rodzicami w celu zapewnienia uczniowi zdolnemu harmonijnego rozwoju umysłowego i psychofizycznego
- Promowanie ucznia i jego osiągnięć na terenie szkoły i poza nią
- Praca z uczniem zdolnym na lekcjach Edb realizowana jest głównie w formie pracy indywidualnej, zadawanie dodatkowych zadań podczas prac klasowych i domowych,
- Przygotowanie przez ucznia referatów po przeczytaniu odpowiedniej literatury
- Korygowanie błędów kolegów (szukanie błędów w rozumowaniu)

- Prowadzenie przez uczniów fragmentów lekcji lub jej całości
- Zachęcanie do czytania fachowych czasopism
- Zwiększanie wymagań, co do ścisłości i precyzji ich wypowiedzi
- Stworzenie tym uczniom okazji do swobodnego wyboru zadań trudniejszych, swobodnej decyzji w podejmowaniu dodatkowych zadań
- Inne formy pracy z takim uczniem:

Praca w grupach o podobnym poziomie uzdolnień, gdzie zadawane są zadania trudniejsze
Praca w grupach, w których uczniowie uzdolnieni pełnią rolę liderów, a praca może być formą konkursów.